

GUIÓ XERRADA SOBRE L'ANNOMENAT G8

TÍTOL	EL 'G8'		
DURACIÓ APROX.	½ HORA	NIVELL	INTERMIG
RECURSOS NECESSARIS	PROJECTOR DE TRANSPARÈNCIES		
AUTOR	IOLANDA FRESNILLO (ODG)		
RESUM TEMARI	<u>És una xerrada centrada en l'anomenat 'G8', per la forta influència d'aquest grup de persones en el desenvolupament dels països empobrits, a través de les seves polítiques que condicionen i pressionen a aquests països, en el context del deute extern.</u>		
OBSERVACIONS	<u>Són necessaris uns coneixements bàsics sobre deute extern.</u>		

MATERIAL PREVI A LA XERRADA:

A continuació es detalla un seguit de materials, que es recomana (nosaltres trobem imprescindible) haver llegit abans de realitzar la xerrada. És informació pel ponent.

◆ Dossier sobre el G8 per Iolanda Fresnillo (ODG)

Dossier amb informacions sobre el G8: Objectius, Història, Actuacions Destacades, Funcionament, Gestió de Deute Extern, Participació Espanyola i l'agenda de la Cimera d'Evian. Trobareu també la crida a la Mobilització contra el G8 (2003) i un llistat de recursos a internet sobre el G8. En català. (11 pàgs.)

La xerrada es pot seguir opcionalment amb unes transparències.

ESQUEMA XERRADA:

Índex

- 1) Què és el G8?
 - o El poder del G8
- 2) Objectius i Actuacions
 - o Actuacions Destacades
- 3) Breu Història
- 4) Funcionament
- 5) Participació espanyola
- 6) Recursos a Internet

2) Què és el G8?

El G8 és el "club" dels mandataris polítics dels 8 països més rics i influents del planeta: Alemanya, Canadà, Estats Units, França, Itàlia, Japó, el Regne Unit i, des de 2001, Rússia.

Aquests mandataris es reuneixen un cop l'any a la Cimera del G8, per parlar sobre el futur pròxim de l'economia, la política i la societat mundial, i per acordar línies comunes d'actuació en aquests camps. Al llarg de l'any, els ministres d'economia, comerç, relacions exteriors, medi ambient, treball, etc. es troben per anar preparant la Cimera anual, acostant posicions i negociant consensos. Per exemple, els ministres d'economia del G7 (G8 menys Rússia) es reuneixen sempre abans de les reunions anuals del Banc Mundial i el FMI.

El G8, teòricament, no té poder decisor (és un fòrum de discussió), però les iniciatives que hi sorgeixen s'imposen implacablement en les institucions internacionals com el Consell de Seguretat de NNUU, el Banc Mundial, el FMI o l'OMC.

El G8 és, en definitiva, el fòrum on es dissenya la globalització neoliberal, on es prenen, *de facto*, decisions claus sobre la gestió de la política i l'economia mundials.

El poder del G8

Encara que el G8 només representa al 11,52% de la població mundial (WDI, 2002), el seu poder econòmic, militar i diplomàtic és immens. Només el G7 posseeix el 66,73% del PIB mundial (WDI, 2002).

Com s'aprecia al gràfic, durant el 2001, el G8 acumulà el 56% de la despesa militar mundial (SIPRI, 2003):

Estats Units-----un terç del total
 Resta G8-----menys d'un quart del total
 Resta del món-----menys del 50%

El G8 controla el 42.97% de los vots del BM i el 45.71% de l'FMI, mentre que el conjunt de països rics supera àmpliament el 50% dels vots d'aquestes institucions. Únicament EUA té dret a vet tant al BM com a l'FMI en qüestions relacionades amb el mandat i estructura d'ambdues institucions (ACGC, 2002).

Resulta que dels cinc estats amb privilegi de vet al Consell de Seguretat de les NNUU, quatre formen part del G8.

2) Objectius i Actuacions

Objectius.

El G8 es va crear com a fòrum de discussió, sobre temes fonamentalment macroeconòmics, amb l'objectiu de cercar solucions a la crisi econòmica de la dècada dels 70. Durant els primers anys d'existència, la preocupació es centrava en les diferències entre els països membres a l'hora de fer front a la situació econòmica mundial.

Amb la crisi del deute que va esclatar a principis de la dècada dels 80 aquesta visió va canviar. Des d'aleshores i fins a l'actualitat, a les cimeres del G8 "es discuteixen els problemes Globals" que els països del G8 consideren prioritaris en cada moment: crisis financeres, estancament del creixement, deute, medi ambient, pobresa, terrorisme, etc.

En definitiva però, l'objectiu dels mandataris és modelar l'economia mundial, convertint-se així en "l'element clau de la governabilitat econòmica mundial".

Actuacions.

El G8, però, no té formalment capacitat d'implementar les "solucions" que dissenya. Per aconseguir que les seves iniciatives tirin endavant, el G8 compta amb el poder dels vots dels seus països membres en les institucions financeres internacionals (BM, FMI) o bé, la pressió efectiva que fan els països més poderosos econòmicament poden fer sobre els altres. Per exemple, dins de l'OMC existeix un grup informal de pressió anomenat "Quad", format per els EEUU, Japó, Canadà i la Unió Europea.

Pel que fa a les propostes i iniciatives, trobem una invariable reafirmació de les bondats de la globalització neoliberal i un impuls continuat de les reformes que l'han de permetre: liberalització comercial i financera, privatitzacions, flexibilitat del mercat laboral i polítiques macroeconòmiques deflacionàries com el dèficit zero en el pressupost i els elevats tipus d'interès.

Sovint, aquest missatge es veu diluït en els mitjans de comunicació rera d'anuncis espectaculars en temes com la lluita contra la pobresa, les iniciatives de reducció de deute o les ajudes en la lluita contra les malalties infeccioses com la SIDA o la malària, encara que en aquests temes no ha mostrat tanta diligència ni eficiència, com en les eficients i exitoses mesures econòmiques neoliberals.

Actuacions destacades

• **Iniciativa HIPC:** Al 1996, a Lyon, es va llençar la primera versió de la Iniciativa per als Països Empobrits Altament Endeutats (PPAE o HIPC per les sigles en anglès). La resposta es va quedar enormement curta, i el mateix G8, davant de les protestes de la societat civil i de la manca d'efectivitat de la iniciativa, va llençar la Iniciativa PEAE Reforçada al 1999.

Aquesta nova iniciativa reforçada s'ha mostrat també al llarg dels anys totalment insuficient, les promeses d'alleugeriment de deute han estat sistemàticament trencades o reduïdes, i la iniciativa ha fracassat estrepitosament en els seus objectius inicials.

- 19 dels 26 països que han pogut accedir a les reduccions de deute per la Iniciativa PEAE encara tenen nivells d'endeutament insostenibles
- Dels 100 mil milions de dòlars d'alleugeriment de deute promesos pel G8 en el marc de la Iniciativa, només n'han fet efectius un terç

G8 i deute extern

Al 1999, els països del G8 eren creditors de 56.654 milions de dòlars que els deuen els 41 països classificats com a PEAE (o HIPC en les sigles en anglès) pel BM, és a dir un quart d'aquest deute. Veure gràfic.

• **Estabilitat financera i inserció de l'ex-bloc soviètic al capitalisme:** Des de la caiguda del mur de Berlín, un dels objectius del G8 ha estat la inserció de l'antic bloc soviètic al sistema capitalista neoliberal. Al 1996 el G8 declarava la satisfacció dels resultats dels països del bloc de l'est en la seva transició al capitalisme. Un any després, Rússia patia una greu crisi financera, després d'adoptar el programa de "teràpia de xoc" recomanat per el FMI, amb el beneplàcit i les felicitacions del G8. Tot el bloc de l'Est va ser arrossegat a una greu crisi.

Fracàs que es repeteix en els intents per fer front a la inestabilitat financera internacional. Ni el G8 ni el FMI van saber preveure ni reaccionar adequadament a les crisis del Sud-est Asiàtic al 1997, la de Brasil al 1999, les de Mèxic i Turquia al 2000 o la d'Argentina al 2001.

• **Ajuda al Desenvolupament i Ajustament Estructural:** Des dels anys 80, i sobretot els darrers anys, el G8 han declarat afectadament la seva preocupació per la situació dels pobles del sud, repetidament s'han compromès a augmentar l'ajuda oficial al desenvolupament, a la vegada que han apostat clarament per l'aplicació de plans d'ajustament estructural per superar la crisi del deute. Tot i les promeses d'increment de l'ajuda, el percentatge d'AOD respecte el PIB dels països del G7 ha patit augments puntuals des de 1990, tot i que en línies generals hi ha hagut una reducció, a més de les desastroses conseqüències dels plans d'ajustament estructural: augment de la pobresa, precarització laboral i atur, eliminació de les prestacions públiques, etc....

• **Global Health Fund:** L'any 2001, a la cimera de Gènova, el G8 va anunciar el seu suport a la creació, per part de Nacions Unides, d'un Fons Global de Salut (Global Health Fund) per lluitar contra les malalties infeccioses (Malària, SIDA i Tuberculosis). Els 7 països més rics del món es comprometien en aquell moment a dotar el fons amb un total de 10 mil milions de dòlars anuals. Malgrat els anuncis, tan sols han aportat 350 milions a l'any, demostrant una manca d'interès real en aquest tipus d'iniciatives. A la darrera declaració dels ministres de finances del G8 (17/05/2003), aquests es reafirmen en el seu suport i compromisos amb el Global Health Fund. Compliran aquest cop la seva promesa?

3) Breu Història

L'any 1961, els ministres de finances i els governadors dels bancs centrals dels EUA i de nou països Europeus (és a dir, els deu països més rics de l'OCDE més Suïssa), es van trobar en una reunió batejada amb el nom de G10. El G10 es va constituir com un "Club" exclusiu per permetre buscar solucions als problemes de les seves balances de pagament. Aquest grup estava, però, dominat pels països europeus, fet que impedia als EUA imposar els seus punts de vista.

L'any 1971 EUA va decidir unilateralment trencar el sistema de tipus de canvi fixat a l'any 1944 a Bretton Woods, per fer front a la creixent inflació i als problemes de la balança de pagaments. A aquest fet es va sumar la crisi del petroli que va esclatar al 1973. En front d'aquesta situació, els països del G10 van ser incapaços de trobar sortides comunes viables.

En aquest context, el 25 de març de 1973, George Shultz, secretari del Tresor d'EUA, va convocar als ministres de finances francès, britànic i alemany a una discussió informal a Washington, a la biblioteca de la Casa Blanca. A partir d'aquella reunió es van iniciar tot un seguit de discussions entre els ministres de finances d'EUA, França, Japó, Alemanya i el Regne Unit. Aquest grup informal, aviat va rebre el nom de G5. Al 1975 es va convocar una reunió dels caps d'estat d'aquells 5 països més Itàlia. L'any següent, es va repetir la reunió a Puerto Rico (EUA) i es va afegir Canadà. Naixia així de forma oficial el G7.

Al llarg dels anys des de 1976, el G7 ha realitzat reunions anuals, als que s'ha unit un representant de la Unió Europea (des de la Cimera de Londres). Des de 1998, a la Cimera de Birmingham, les cimeres anuals del G7/G8 comprenen només les reunions dels caps d'estat, mentre que els ministres d'economia i relacions exteriors es troben abans en reunions preparatòries.

Des de 1991, Rússia ha estat convidada a participar de forma parcial a algunes reunions del G7, i a partir de 1997 anualment. Tot i que fins al 2002, Rússia ha pogut assistir només a les discussions polítiques, mentre ha estat exclosa de les discussions sobre temes d'economia i finances. A la darrera cimera, que va tenir lloc a Kananaskis (Canadà), el G7 es va convertir definitivament en G8. Rússia no és entre les 8 primeres economies industrialitzades del món però el fet que sigui una potència nuclear segurament ha influït en l'entrada d'aquest país en el Club dels països més poderosos del planeta.

Els darrers anys, les reunions del G8 s'han convertit en un focus de protestes per part de moviments socials molt diversos. Des de 1998, a la cimera de Birmingham (o fins i tot a les anteriors, però en menor mesura), moviments socials de diferent caire s'han donat cita per mobilitzar-se en contra de les polítiques impulsades pel G8, de la manca de democràcia que significa l'existència d'aquest grup, de la manca de transparència, etc. A Gènova, al juliol de 2001, es van donar les mobilitzacions més massives, i també la repressió més violenta per part de la policia. A Canadà, qui rebria l'any següent la cimera, va buscar un lloc inaccessible per als manifestants i aquesta es va desenvolupar sense "problemes". La propera cita del G8 fou a França, on també van ser molt notables les manifestacions en protesta a la falta de democràcia, transparència, etc.

El G8 no és una institució formal, sinó una reunió "informal". No disposa d'una estructura estable.

Les cimeres del G8 s'organitzen anualment a un dels països membres, seguint un ordre preestablert:

França, que allotjarà la reunió del 2003,
EUAU,
Regne Unit,
Rússia,
Alemanya,
Japó,
Itàlia i
Canadà.

El país on es celebra la Cimera té teòricament un paper predominant en l'organització de la mateixa. Tria la seu i determina l'ordre del dia, sempre després d'haver consultat amb tots els participants, i té la responsabilitat de parlar en nom del G8 en les declaracions públiques, de convidar països que no són membres del G8, i d'establir el diàleg o convidar a Organitzacions No Governamentals i Organitzacions Internacionals. Això permet que el país amfitrió destaquï les seves prioritats. En qualsevol cas, el pes d'EUA en l'establiment de l'ordre del dia ha estat sempre especialment important.

D'una cimera a una altra, hi ha reunions intermitges per preparar l'ordre del dia, els temes de discussió i els textos de la cimera, així com per fer un seguiment, a posteriori de les cimeres, dels compromisos i acords assolits. A aquestes reunions acudeixen representants de cada país membre, coneguts com a "Sherpas".

El G8, teòricament no té la capacitat de prendre decisions. Ara bé, les discussions porten de fet a acords, compromisos i declaracions que més tard es converteixen en propostes a altres fòrums internacionals, com el FMI, el Banc Mundial o la OMC.

Malgrat la rellevància d'aquestes cimeres, les discussions del G8 són secretes. No hi ha transcripció de les mateixes i els documents preparatoris, tot i ser elaborats per funcionaris públics dels països membres, són generalment també secrets i molt rarament surten a la llum pública. Els únics documents totalment públics són les declaracions finals. La manca de transparència és així una altra de les crítiques que rep sistemàticament el G8.

5) Participació espanyola

L'estat espanyol no forma part del G8. L'única relació amb aquest grup és a través de la participació de la Unió Europea a les cimeres. L'aportació del president del Consell Europeu (representant de la UE en el G8) ha de ser l'acordada per tots els països membres de la UE, i en cap cas la d'un país concret.

En definitiva, que la participació espanyola al G8 es veu diluïda pels interessos comuns amb els altres països de la UE, i transcendirà al G8 en la mesura que coincideixin amb els de la resta de països de la UE.

6) Recursos a Internet

Informació oficial:

Sea Island, EUA 2004: <http://www.g8usa.gov>
Evian-les-Bains, França 2003: <http://www.g8.fr>
Kananaskis, Canada 2002: <http://www.g8.gc.ca>
Okinawa, Japó 2000: <http://www.summit-okinawa.gr.jp>

Informació sobre el G8:

Material i suggestions pedagògiques sobre el G8 (en francès):

http://www.globaleducation.ch/francais/pages/L_G8.htm

Dossier sobre el G8 en motiu de la cimera de Kananaskis (Canadà) (en anglès):

<http://www.web.net/acgc/issues/g8.htm>

G8 Information Center:

<http://www.g7.utoronto.ca/>

Fitxa i dossier sobre el G8 elaborat per l'ODG:

http://www.observatorideute.org/cat/observatoris/ifis/index.php?id=12&id_sub=7

MATERIAL COMPLEMENTARI:

■ **G8 2003: La cumbre de la rapiña** per Sergio Hoyos, Euskal Begia (ODG)

Aquest text repassa de forma crítica totes les iniciatives i temes que va abordar el G8 en la cimera d' Evian (França), que va tenir lloc els dies 1, 2 i 3 de juny de 2003. S'analitzen els següents temes: Repartiment d'Iraq, Polítiques Macroeconòmiques, Seguretat i terrorisme, Democràcia, Salut, Medi Ambient i Cooperació per al Desenvolupament. En castellà (9 pàgs.)

Els documents esmentats es troben a la carpeta de "Documents d'Ampliació" dins d'aquesta mateixa unitat de "G8", d'on poden ser baixats.